

EUROPEAN CENTRAL BANK

RAHAN OLEMUKSESTA

Antti Heinonen

Suomen Pankin rahamuseo

31.10.2006

Agenda:

- rahan määritelmä
- rahan kehityksestä
- rahan ominaisuuksista
- rahan symboliikasta
- rahan tulevaisuudesta

Rahan määritelmä

- Raha tarkoittaa kaikkea, jolla voidaan sopia maksu tai velka.

Agenda:

- rahan määritelmä
- **rahan kehityksestä**

Rahan kehityksestä

- **Vaihtotalous**
- **Tavararaha**
- **Lyöty raha**

Rahan kehityksen periaatteet

- Rahan tulee olla yleisesti hyväksyttävissä, siirrettävissä ja mitattavissa
- Innovaatiot ovat parantaneet maksutapahtuman tehokkuutta ja turvallisuutta = käyttäjäystävällisyyttä
- Lisäksi rahan vastaanottajan täytyy luottaa rahan liikkeeseenlaskijaan

Rahan kehityksestä

- **Vaihtotalous**
- **Tavararaha**
- **Lyöty raha**
- **Luottamukseen perustuva raha
(fiduciary money)**

„I promise to pay to the bearer...“

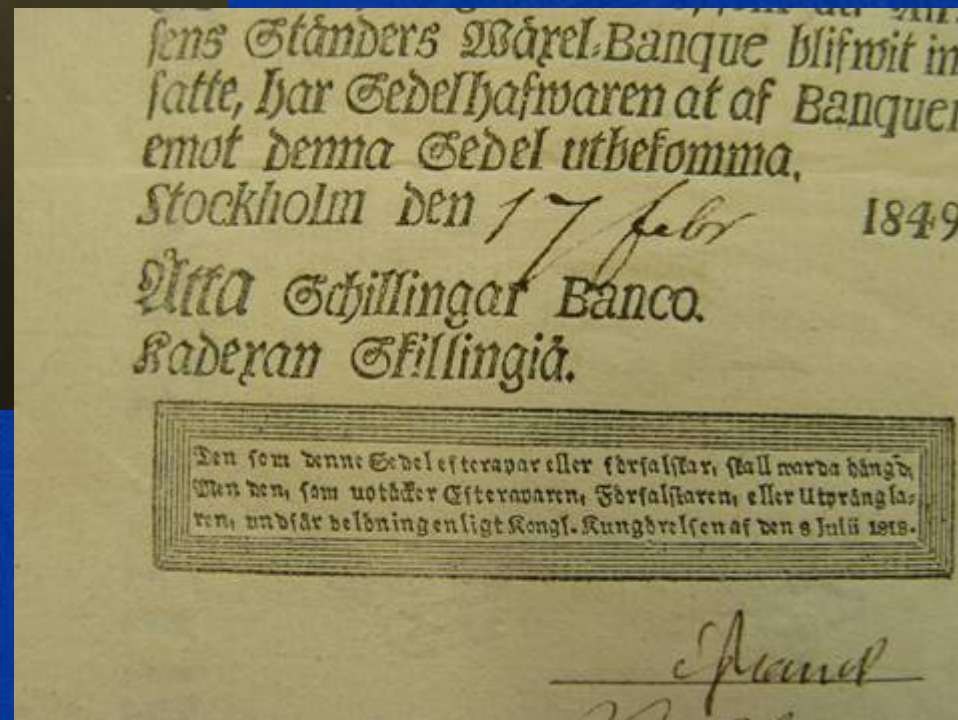
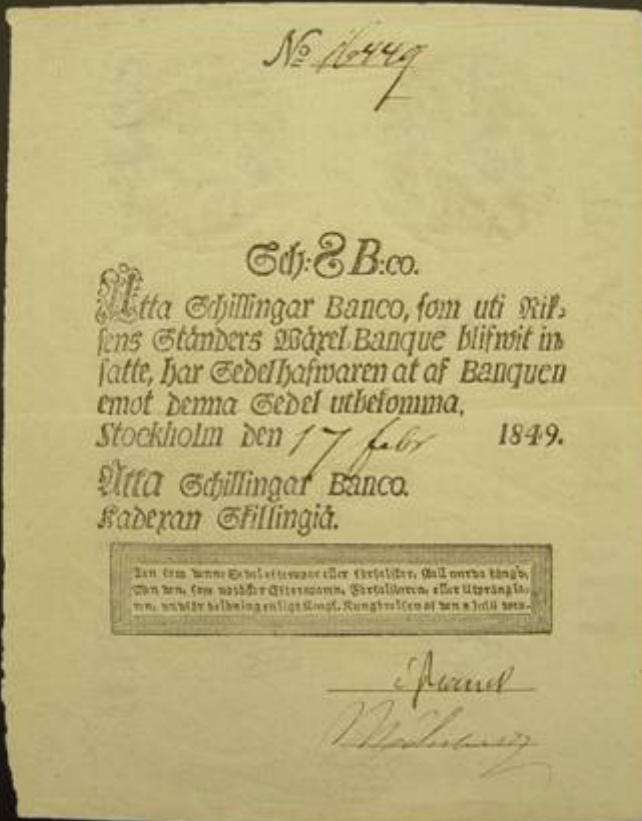
Luottamusta kuva-aiheilla

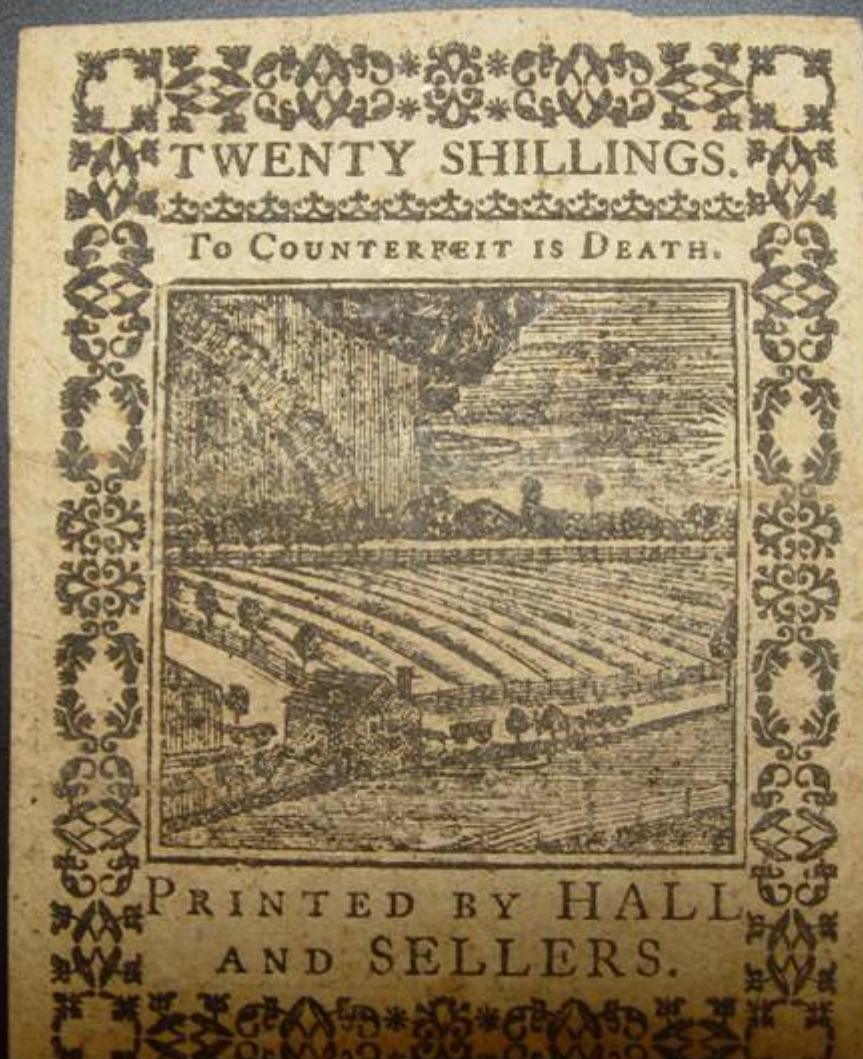
Luottamusta designin pysyvyydellä

„Skall vara hängd“

„To counterfeit is death“

Agenda:

- rahan määritelmä
- rahan kehityksestä
- **rahan ominaisuuksista**

Rahan ominaisuuksista

- Arvon mitta ja vaihdon väline
- Arvon säilyttäjä

Hintavakaus

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen **105 artikla**
"1. EKPJ:n ensisijaisena tavoitteena on pitää yllä hintatason vakautta.

EKPJ tukee yleistä talouspolitiikkaa yhteisössä osallistuakseen 2 artiklassa määriteltyjen yhteisön tavoitteiden saavuttamiseen, sanotun kuitenkin rajoittamatta **hintatason vakauden** tavoitetta.”

I maailmansodan jälkeen:

1924: 1 Schilling = 10.000 Kronen

II maailmansodan jälkeinen seteli: 1 000 000 000 000 000 000 000 000 pengöä

90-luvulla latinalaisessa Amerikassa

Jugoslavian 500 000 000 000 dinaria

Agenda:

- rahan määritelmä
- rahan kehityksestä
- rahan ominaisuuksista
- **rahan symboliikasta**

Rahan symboliikasta

- Rahat kansallisen identiteetin symbolina

Suomenlinna

Capitol Hill

Saksa 1948: työ, oikeus ja jälleenrakennus

Irlanti: Lady Hazel Lavery ja harppu

Rahan symboliikasta

- Rahat kansallisen identiteetin symbolina
- **Rahat politiikan välineenä**

Japani II maailmansodan aikana

Liittoutuneet 1944

Tsekkoslovakian jakautuminen

Iranin shaahin syrjäyttäminen

Idi Aminin kukistuminen

Rahan symboliikasta

- Rahat kansallisen identiteetin symbolina
- Rahat politiikan välineenä
- **Rahojen nimien symboliikasta**

Rahojen nimien symboliikasta

Rahojen nimet heijastavat luottamusta:

- **Painomitat ja jako-osat**
- **Arvometallit**
- **Kansalliset heraldiset symbolit**
- **Kansalliset merkkihenkilöt**
- **Muut kansalliset symbolit**

Rahan olemuksesta

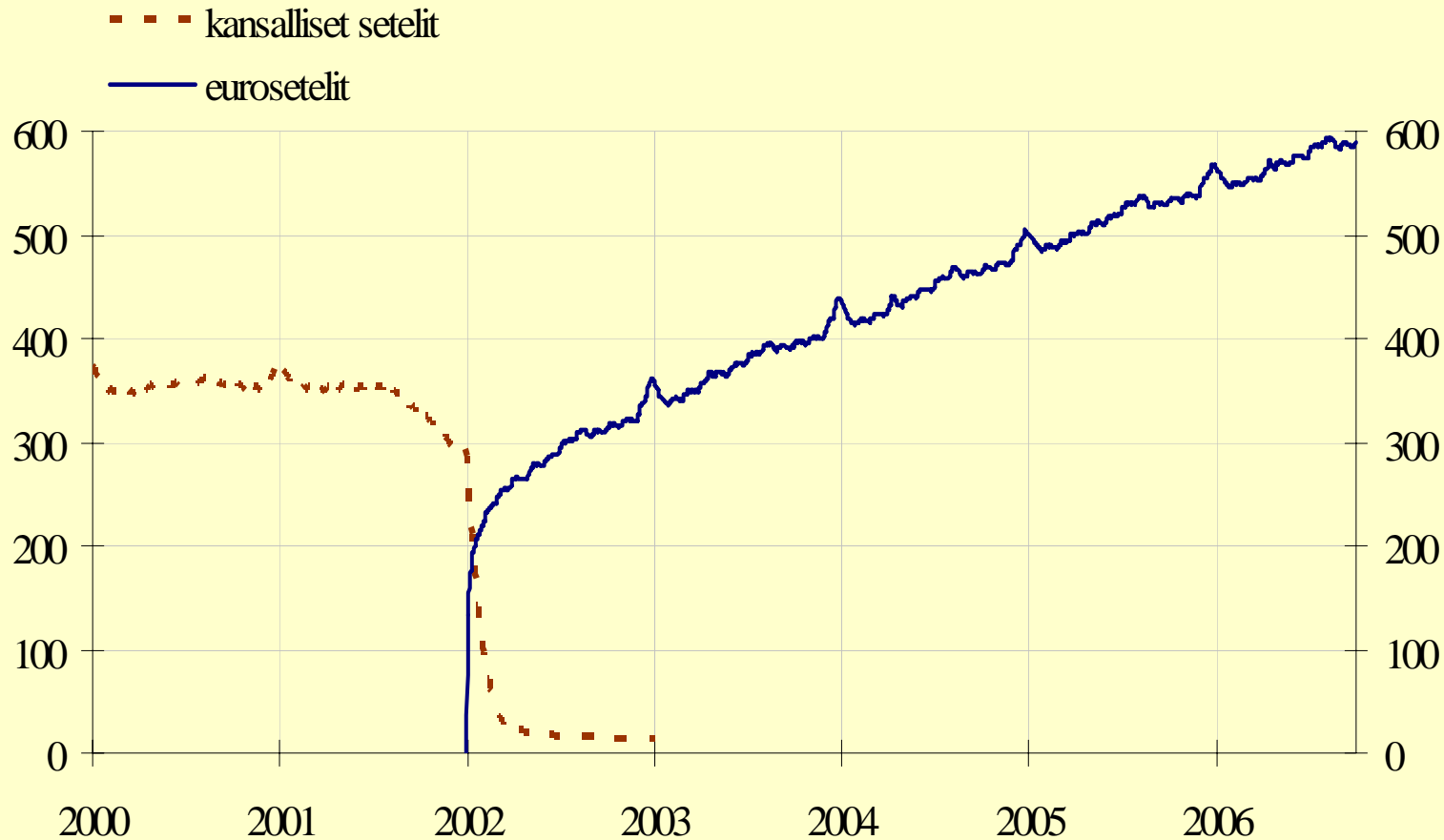
- rahan määritelmä
- rahan kehityksestä
- rahan ominaisuuksista
- rahan symboliikasta
- **rahan tulevaisuudesta**

Rahan tulevaisuudesta

- Kohti ”cashless societya”?

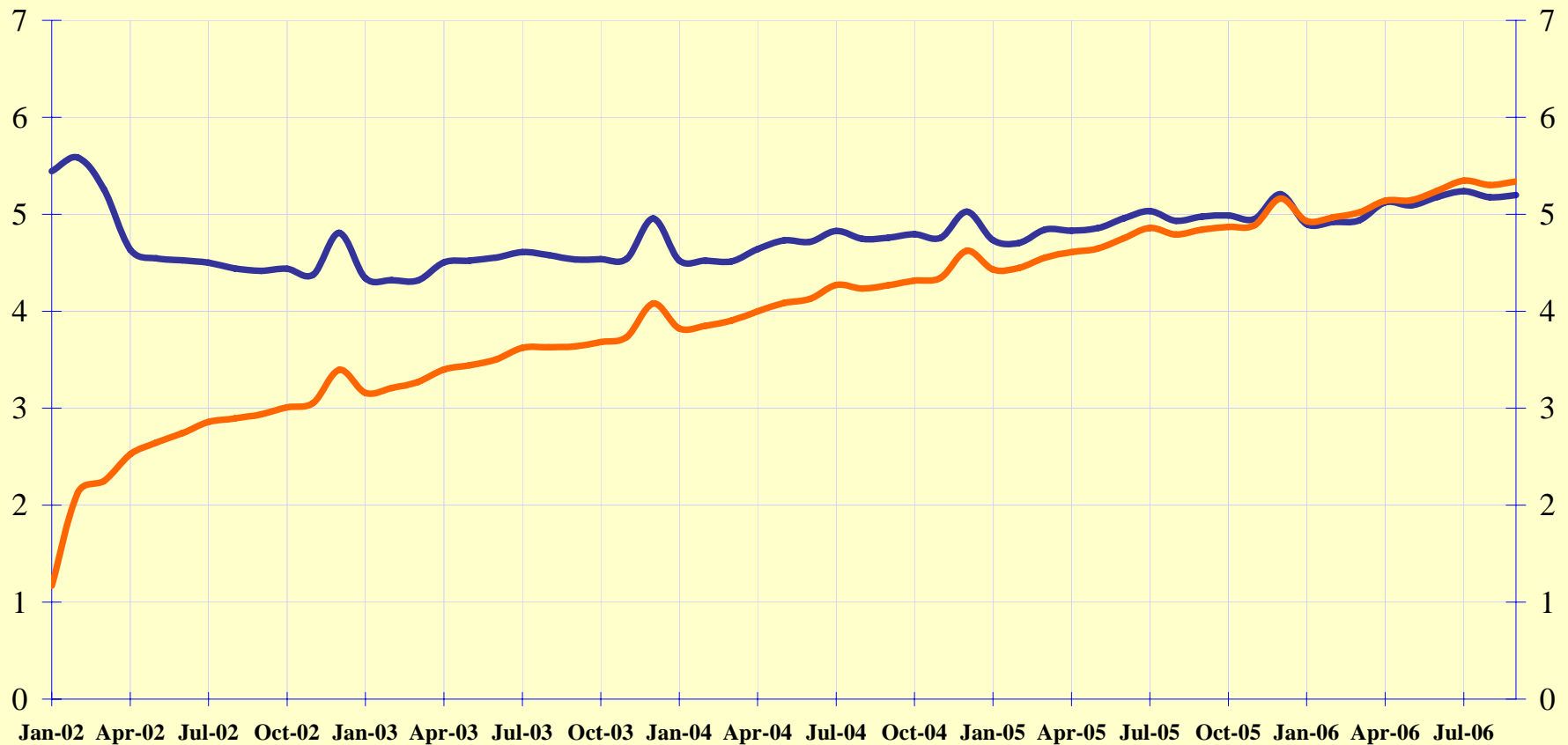
Liikkeessä olleiden setelien arvo yhteensä 1999 - 2006 (mrd. euroa)

(mrd. euroa)

Liikkeessä olleiden eurosetelien lukumäärä 2002 - 2006 (mrd. kpl)

— Total EUR 20 - EUR 10 - EUR 5 — Total EUR 500 - EUR 200 - EUR 100 - EUR 50

Rahan tulevaisuudesta

- Kohti ”cashless societya”?
- **Miksi käteinen on säilyttänyt suosionsa?**

Käteisen rahan suosio I

Käteisen rahan edut yksilön kannalta

**- ainoa yleisesti hyväksytty
maksuväline**

„IN GOD WE TRUST“

„IN GOD WE TRUST“

ALL OTHER PAY WITH CASH!

Käteisen rahan suosio I

Käteisen rahan edut yksilön kannalta

- ainoa yleisesti hyväksytty maksuväline
- ei edellytä erillistä laitetta eikä järjestelmää
- käyttäjäystävällinen ja anonyymi
- helpottaa budjetin rajoissa pysymistä

Käteisen rahan suosio II

Käteisen rahan edut yhteiskunnan kannalta

- luotettava varajärjestelmänä maksujärjestelmien häiriöiden yhteydessä
- ei poissulje mitään käyttäjäryhmää
- kustannustehokas pienissä maksuissa

Rahan tulevaisuudesta

- Kohti ”cashless society”?
- Miksi käteinen on säilyttänyt suosionsa?
- **Rahan kehitys ei ole lineaarista**
- **Rahan kehitykseen vaikuttavat tekniset ja juridiset kysymykset; viime kädessä kuluttaja ratkaisee**

Lopuksi

- Rahan kehitystä on ohjannut pyrkimys tehokkaampiin maksuvälineisiin
- Rahan hyväksyminen perustuu luottamukseen
- Rahojen nimet ja aiheet pyrkivät vahvistamaan luottamusta
- Viime kädessä kuluttaja ratkaisee, mitä maksuvälineitä käytetään.